

SCHETSEN IN VITRÉ.

DOOR K. SLUYTERMAN.

„Jolie ville, qui mêle à un rude passé féodal tant de gracieux souvenirs de la Renaissance.”

(Charles de Goffic).

WANNEER van oude steden in Frankrijk wordt gesproken, die haar historisch of middeleeuwsch uiterlijk — zij het ook niettegenstaande ingrijpende en belangrijke restauraties — tot in deze dagen hebben weten te behouden, dan wordt daarbij bijna altijd in de eerste plaats gedacht aan.... Carcassonne, Villeneuve-lès-Avignon of Aigues-I-Mortes.

Uit tal van afbeeldingen zijn deze schilderachtige vestingen bij velen bekend.

Maar weet men wel dat veel dichter bij, in het noordwesten, in Bretagne, plaatsen en kasteelen liggen die waardige tegenhangers zijn van die sterkten in het Zuiden.

Fougères; Vitré; Josselin; Combourg !

De twee laatste zijn geïsoleerd gelegen voorbeelden van goed geconserveerde féodale burchten; om het nu wel zeer vervallen kasteel van Fougères heeft zich een moderne, tamelijk groote fabrieksstad ontwikkeld.

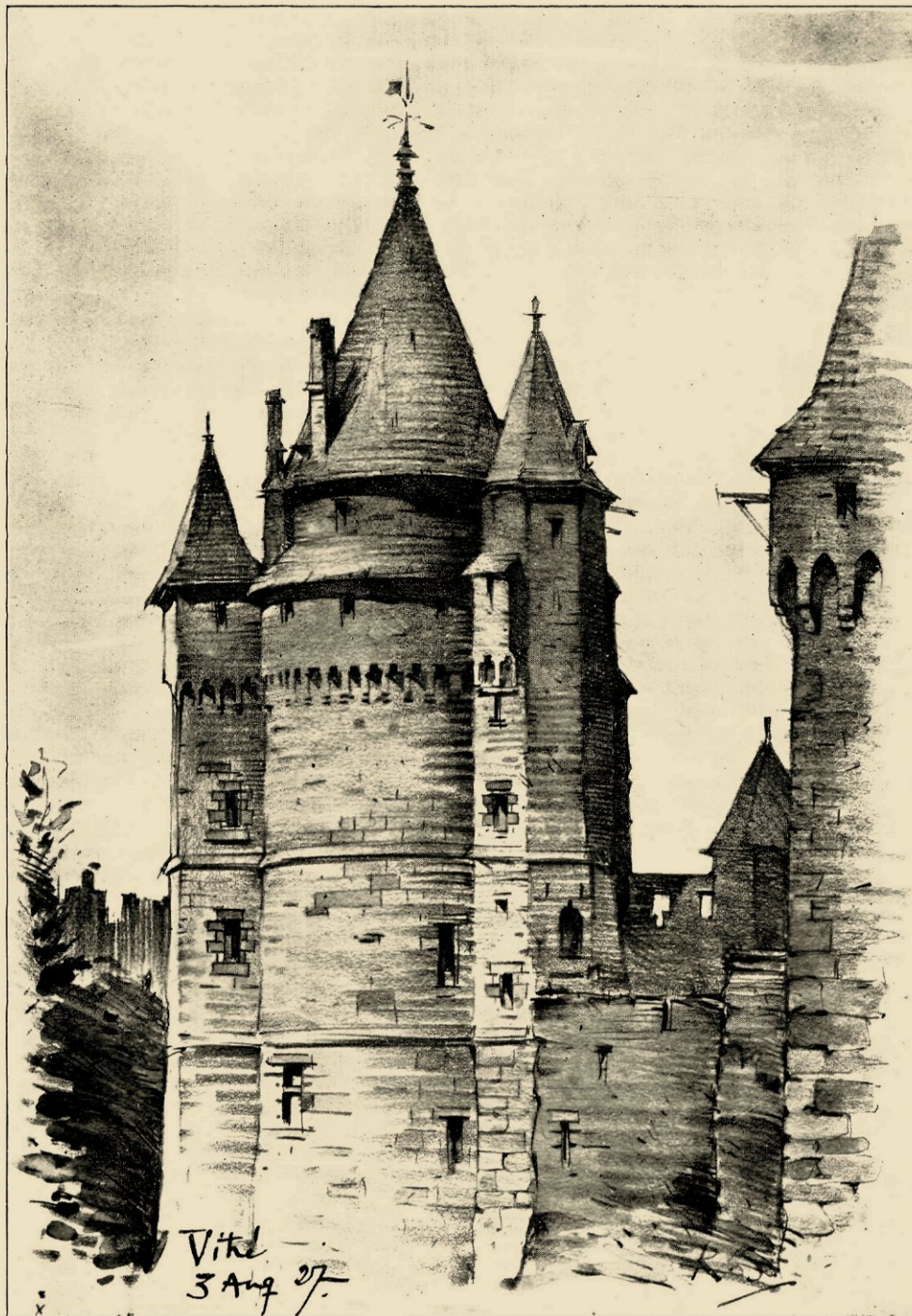
Oude, historisch-belangrijke resten zijn er schaarsch.

Maar daarentegen is van dit viertal, zoowel uit geschiedkundig als bouwkundig oogpunt, de stad Vitré, met haar wallen, kasteel en oude binnenstad, nog zóó gaaf, zóó weinig noch door al te wetenschappelijke herstellingen, noch evenmin door moderne „verfraaiingen” bedorven, een bijna volmaakt geheel ! Het Carcassonne van het Noorden; maar zónder de restauraties van Viollet-le-Duc.

Vol belangrijke gevels en détails die voor ons in gedachten met volmaakte onpartijdigheid, maar evengroote harmonie, allerlei tijden, zoowel de 11de en de 16de als de zoo totaal andere opvatting der 18de eeuw doen herleven.

En te midden van die vele — en aan elkaar grenzende — overblijfselen uit vroeger tijden, gevoelt men hoe toch in elke periode, elk van die architectuuruitingen actueel moet zijn geweest.

Te zamen: zoowel middeleeuwsche- of renaissance-, kerkelijke of profaan-gebouwen, alle voor zich reële uitingen van hun tijd, geven zij ongevraagd een sprekend beeld van een doorgaande evolutie; maar ook van een prachtige continuïteit door verschillende opvolgende cultuurtijdperken heen. Trekken die dingen, nu in hun pittoresk verval, ons juist niet het meeste aan? Terwijl de herhaaldelijke veranderingen, verbouwingen, toe-

K. SLUYTERMAN.

VITRÉ. DE DONJON.

K. SLUYTERMAN.

VITRÉ. HET KASTEEL VAN UIT HET WESTEN GEZIEN.

voegingen, behalve het aantrekkelijke schilderachtige, ook de bekoring hebben dat het beeld der tijden er uit valt af te lezen.

En zoo eenige stad, dan is Vitré daar vol voorbeelden van !

Een vluchtige blik op den plattegrond*) leert ons al, dat we om in Vitré den weg te vinden daarmede weinig moeite zullen hebben.

Het oude deel der stad, en dat is het toch in de allereerste plaats wat ons boeit, dat stuk binnen de oude vesten, die voor het grootste deel nog aanwezig zijn, is ternauwernood een 600 meter breed en ongeveer half zoo diep.

„La ville-close,” het stadskwartier, waar zich de voornaamste historische bouwwerken bevinden: de Kerk en het Kasteel, is gebouwd op den vlakken top van een rots waarvan aan de noordzijde de steile, ruim 30 meter hooge wand de afsluiting vormt van het dal, waardoor in bochtige wendingen de Vilaine stroomt.

De voor de middeleeuwen zoo belangrijke strategische beteekenis van de ligging der oude stad, wordt nog duidelijker bij het naderen van het kasteel zelf. Sterk verdedigingspunt vormend aan de westzijde, daar waar de rivier zich splitst, is dit, evenals de aansluitende omwalling als het ware uit de rots-zelf opgegroeid; vormt daarmede één geheel, van krachtige, zelfbewuste veiligheid.

De kolossale muren van de stadsomwalling, met gebruikmaking van den steilen rotswand uit groote blokken opgebouwd, zijn, met de vele halfronde weertorens, nagenoeg intact.

Is de lange noordzijde en ook de smallere oostkant nog goed gaaf, de zuidelijke muren zijn al lang geleden gesloopt, maar in de bochtige, schilderachtige straten is nog duidelijk het beloop der nu verdwenen „remparts” terug te vinden.

De rue d'Embas, die ons in vele opzichten voortdurend aan de straatjes in Carcassonne doet terugdenken, heeft aan haar ingang nog zelfs een goed bewaard halfronde stadspoort van middeleeuwsche afkomst: kanteelen en weergangen, maar op wel wat te zichtbare wijze.... gerestaureerd.

Het straatje zelf echter is een juweel voor den teekenaar !

Smalle, in allerlei voorsprongen voorover komende huizen, steen, hout, leibedekking, met allerlei mooie détails, zooals gebeeldhouwde deur-omlijstingen; verrassende doorkijkjes in binnenplaatsjes; groote grove keien of stoepen van steenblokken en een spel van licht en schaduw dat, telkens op den dag wisselend, nieuwe schoonheden doet ontdekken; doorgaand boeiend en met de illusie van den ouden tijd volkomen bewaard.

In andere straten vormen de op houten of steenen pilaren overgebouwde

*) Marcel Laillet, Guide de Vitré et de ses environs.
Ch. Brossard, Géographie Pittoresque et Monumentale de la France. 6 Vol.